

Role studentů v současné společnosti

aneb

Věčná hrozba populismu

Samuel Friedlaender, 18 let

Gymnázium Jana Keplera

Parléřova 118, 169 00 Praha 6-Hradčany

Události posledních několika týdnů mě donutily zamyslet se nad tím, co současná situace vypovídá o stavu společnosti a jaká by v ní měla být role studentů.

Byl to totiž český europoslanec za SPD Ivan David, který na svém facebooku 15. března uvedl: „Německo zadržuje zdravotnický materiál z Číny i dalším zemím — Rakousku, Slovensku a zřejmě i nám“, což rozpoutalo veřejnou diskusi, při které bylo Německo zavaleno obrovskou vlnou kritiky spolu s komentáři o tom, jak toto vypovídá o stavu a rozložení sil v Evropské unii. Nic takového ovšem nebyla pravda a Německo žádné roušky České republice samozřejmě nezabavilo. Sama Česká republika přitom zabavila přes 100 tisíc roušek, které byly poslány z Číny do Itálie, na což italský deník *La Republica* zareagoval zprávou, že jde o „nesmírně závažný případ nedostatku solidarity v rámci Evropské unie.“

Lidé v České republice (ale i v jiných částech světa) jsou frustrováni současným stavem demokracie. Postupně ztrácejí důvěru ve své politiky, už nevěří, že jsou svými reprezentanty dobře zastoupeni. Mají iracionální pocit, že dříve měl jejich hlas větší váhu a více se tak podíleli na rozhodování státu. Toho samozřejmě využívají populistické radikální strany, které naopak větší důvěru získávají, bohužel i díky jednoduchým sloganům typu „Brusel nám diktuje...“. Jasným důkazem je říjnový průzkum agentury CVVM: nejdůvěryhodnějším politikem dle občanů ČR je Václav Klaus ml. Posiluje tak nebezpečný světový trend nedůvěry v současný demokratický systém, v tradiční elity a snaha o znovuobnovení „starého, dobře fungujícího systému“, reprezentovaná například sloganem Donalda Trumpa *Make America Great Again* nebo sloganem skupiny Leave před britským referendem o Brexitu *Take Back Control*.

Populismus samozřejmě není žádná novinka, ale právě v této nejednoduché době může opět nebezpečně zahrozit. „V klidných časech totiž voliči netouží po konfrontaci, chtějí zejména dobře spravovaný stát, kterého si až tak moc nemusí všímat. Pak ale přijdou chvíle, kdy se tato voličská motivace změní a voliči náhle začnou naslouchat politikům či hnutím, která zvedají témata, jež hlavní strany podceňují, či přímo ignorují,“ píše Erik Tabery v knize *Opuštěná společnost*. Populismus ve světě v posledních několika letech posílil již několikrát. V roce 2008 poté, co nastala finanční krize. Dále pak po finanční krizi Řecka, na kterou v podstatě plynule navázala migrační krize. Nyní v souvislosti s událostmi okolo světové pandemie hrozí další taková krize a ta může mít pro Česko i zbytek světa nedozírné následky: prostor pro populisty se totiž opět nebezpečně otevírá.

Pokud tedy vezmeme v potaz již dlouhotrvající pokles důvěry v politiky, autority a celý státní systém v kombinaci s nárůstem populismu, ke kterému by mohlo kvůli světové pandemii dojít, hrozí (nejenom) v naší zemi postupný rozklad demokratických principů. Aktuálně se tak už děje v Maďarsku, kde si premiér Viktor Orbán ústavní většinou vlastních poslanců prosadil, že do konce kalendářního roku bude moci vláda řídit stát pomocí dekretů bez kontroly parlamentu, který byl tak v podstatě dočasně rozpuštěn. Krizové situace chtěl využít i český premiér Andrej Babiš, který se pokusil na jednání vlády protlačit změnu zákona o evidenci skutečných majitelů, aby tak mohl lépe zatajit své aktivity ve svěřeneckých fondech.

Mladí lidé na celém světě už několikrát ukázali, že jsou schopni se za své ideály postavit a bojovat, jako např. v Československu v roce 1989, ale také během nedávných studentských stávek v Hongkongu, nebo dokonce během největších demonstrací od listopadu 1989, které v ČR po třiceti letech uspořádal spolek Milion chviliek pro demokracii, jehož zakladatelé a nejvyšší představitelé jsou sami studenti.

Nedávné stávkové studentů Fridays for Future se pokoušely upozornit na obrovský problém klimatických změn, který byl dosud v podstatě neřešený. I když souhlasím s tím, že klimatické změny a globální oteplování představují problém, na který se musíme urychleně snažit najít řešení, domnívám se, že nyní existuje důležitější věc, za kterou je třeba bojovat. Tou je udržení svobody a demokracie nejen v našem státě, ale i v Evropě a na světě. Abychom totiž byli schopni vyřešit problém globálního oteplování, potřebujeme mít demokratický systém s jeho nástroji a institucemi, které vůbec umožňují tento problém řešit. Způsob boje se od listopadu 1989 změnil. Nyní se musíme snažit hájit důvěryhodné nezávislé zpravodajství na internetu a

neustále hledat a vyvracet nepravdivé a manipulační zprávy, jako například tu od europoslance Ivana Davida. Nicméně i přes odlišný způsob boje za demokracii, cíl zůstává stejný jako v listopadu 1989: v závěru studentského manifestu ze 17. listopadu 1990 stojí: „Je v našich silách, abychom se zamysleli nad těmito ideály a pokusili se jimi řídit ve složité době, která přichází.“